

Izhaja enkrat na mesec.

CENA: za vse leto 20 Din.,
za pol leta 10 Din.

Posamezna številka 1.50 Din.

Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo in upravnishstvo:
Ljubljana, Komenskega ul. 12.

JUGOSLOVANSKI OBRTNIK

Izhaja enkrat na mesec.

Cene inseratom:

Pri enkratni objavi

 $\frac{1}{1}$ str. 480 D, $\frac{1}{2}$ str. 240 D, $\frac{1}{4}$ str. 120 D, $\frac{1}{6}$ str. 80 D, $\frac{1}{12}$ str. 40 D.

GLASILO „JUGOSLOVANSKE OBRTNE ZVEZE“ V LJUBLJANI

Naročnikom in čitateljem.

»Jugoslovanski Obrtnik« se Vam predstavlja v novi obleki. Na zadnjem občnem zboru smo sklenili, da mu jo bomo kupili. Opremil se je naš prijatelj, kakor je pri sedanji draginji najbolj vedel in znal. Izpopolnil se bo pa tudi na znotraj, in z vsemi močmi skušal ustreči svojim čitateljem.

S tem smo storili prvi korak k ureditvi in utrditvi naše organizacije. Da bo pa naš list res mogel vstrajati na višini, ki jo od njega zahtevamo, zato moramo izpolnjevati tudi dolžnosti, ki jih imamo do njega. Zato uvažujemo in izpolnjujemo tole:

1. **Redno plačujemo naročnino.** Obrtniki vsi le predobro vemo, kako je danes težko vzdrževati podjetje, zlasti še izdajanje lista. Na »kredo« tudi »Jugoslovanski Obrtnik« ne bo mogel živeti. Učimo se od drugih stanov, ki dajo za svoj list zadnje prihranke.

2. **Prisiljeni smo, vsled dvakratnega poviška v tiskarni, zvišati naročnino od letnih Din. 12, na Din. 20.** Zato prilagamo današnji številki izpolnjene položnice. Vsi tisti, ki ste za letos že plačali naročnino, doplačate še Din. 8. Zamudniki pa, ki nam za letos še niso ničesar nakazali, nam naj takoj, ko prejmejo to številko, pošljejo po priloženi položnici Din. 20, če ne prihodnje številke ne bodo več dobili.

3. **Obrtnik, ki hoče napredovati, mora skrbeti za dobro reklamo.** Najboljša reklama so inserati. **Inserati v »Jugoslovanskem Obrtniku« imajo pa dvojno vrednost,** kajti te inserate čitajo predvsem trgovci in obrtniki, ki se na ta način neposredno spoznajo in stopijo v poslovne zveze. **Če inseriraš v »Jugoslovanskem Obrtniku«, koristiš svoji obrti in našemu glasilu.** Vsedi se in piši na upravo, da naročaš tak in tak inserat. **Pojdi k sosedu, da tudi on naroči.**

4. **Da bo list zanimiv in živahen, pošiljajte nam novice iz svojega kraja.** Sporočite nam svojo sodbo o novi preureditvi »Jugoslovanskega Obrtnika«, povejte svoje misli, kako naj bi bil urejevan.

5. **Nabirajte nove naročnike.** S tem boste pomnožili našo armado, da bo v odločilnih trenutkih nekaj pomenila. Učimo se zopet pri drugih, ki so že daleč pred nami.

Le s skupnim, neumornim delom bomo zmogli naloge, ki jih stavi zlasti na malega obrtnika sedanja strašna doba. **»Jugoslovanski obrtnik« nima podpor ne fondov. Vaše žuljave roke in vaši prispevki ga držujejo, toda zato je vaš, ves vaš in hoče vedno bolj krepko in popolno zagovarjati Vaše želje in zahteve. Ljubite ga in skrbite zanj!**

Uredništvo in uprava.

Na katoliški shod!

Slovensko ljudstvo se pripravlja na svojo izredno slavnost — praznik duševnega preporoda. Naš narod je srečen, da je tako hitro spoznal strašne rane, ki jih je zadalo vojno in povojno življenje. Hitro so Slovenci dvignili glave, pregledali svoje vrste in dvignili zastavo obnove. Lansko in predlansko leto so nepregledne množice posvečale sebe in svoj rod Bogu Odrešeniku in z nepopisnim navdušenjem prisegale na katoliško zastavo ter manifestirale za krščanske ideje. Ti okrajni katoliški shodi so bili najboljša priprava na letošnji skupni shod celega naroda.

Po programu, kolikor nam je dosedaj znan, se prične katoliški shod v soboto, dne 25. avgusta. Ta dan zborujejo zlasti naše dijaške organizacije. Ob 8. uri zvečer je pozdravni večer, prirejen gostom na čast. Do sedaj so prijavili svoje udeležbe: Slovenci iz Amerike, Čehi in Francozi. Zastopani pa bodo tudi mnogi drugi narodi. Istočasno bo telovadna akademija Orlov v dramskem gledališču.

Nedelja, dne 26. avgusta je manifestacijski dan katoliškega shoda. Ta dan bo prišel narod od blizu in daleč, peš, na vozovih in na konjih, v narodnih nošah in z zastavami. Na tisoče Orlov in Orlic bo sijajno povzdignilo sprevod, ki se bo že v ranih urah pomikal po ljubljanskih ulicah na Kongresni trg. Tam bo papežev nuncij mnsgr. Pelegrinetti opravil sv. mašo in slovenski narod se bo izročil v varstvo presv. Srca Jezusovega. Po službi božji bo veliko manifestacijsko zborovanje na istem prostoru. V nedeljo popoldne bodo v vseh ljubljanskih župnih cerkvah razne verske pobožnosti. Ob 4. uri popoldne se prične orlovska javna telovadba na novem modernem telovadišču Stadionu, ob cesti na Ježico, nasproti artilerijske vojašnice.

Ob 7. uri zvečer igra ljubljanski Ljudski oder v Ljudskem domu »Kristusovo trpljenje«. Ob osmih poje pevsko društvo »Ljubljana« v veliki dvorani hotela »Union« oratorij »Vnebovzetje Marijino«. Istočasno bodo predstave v dramskem in opernem gledališču.

V ponedeljek in torek, dne 27, in 28. avgusta zborujejo razni odseki in stanovske organizacije. Oba dni je popoldne ob štirih v veliki dvorani Uniona slavnostno zborovanje.

Kaj pa mi obrtniki? Ali naj priupustimo, da gre katoliški shod mimo nas, brez nas? Ali ni katoliški shod tudi za nas najlepša prilika, da tudi zberemo in pregledamo svoje vrste, izrazimo svoje misli in zahteve skupno s celim narodom in posebej za naš obrtni stan? Ali nismo tudi mi dolžni, da si pojasnimo in razbistriamo verska, znanstvena in socialna vprašanja, ki so na dnevnem redu? Ali ni naša velika dolžnost, da si začrtamo in utrdimo smernice za naše delo v zasebnem in javnem življenju?

Na vsa ta vprašanja odgovarjamo: **Slehnri naš obrtnik na katoliški shod!** Udeležili se bomo skupno z rokodelskimi pomočniki kot poseben oddelek manifestacijskega sprevoda in prisostvovali vsem prireditvam.

V nedeljo zvečer ob 7. uri bodo imeli naši rokodelski pomočniki posebno zborovanje v Rokodelskem domu v Ljubljani. Na zborovanje bomo šli tudi mojstri, zlasti tisti, ki ni-

kakor ne bi mogli priti na glavno obrtniško zborovanje, v ponedeljek, 27. avgusta ob 9. uri dopoldne v Rokodelskem domu. Na zborovanju bo govoril naš poslanec g. Škulj. V referatih, ki so jih prevzeli izvrstni strokovnjaki, bomo obravnavali pereča stanovska vprašanja in dali izraza svojemu mišljenju v resolucijah. Ta zbor naj bo markanten mejnik v našem pokretu, naj bo kažipot v našo bodočnost, smernica našega dela.

Vsem prijateljem in tovarišem: Na svidenje na katoliškem shodu!

Avgust zabkar.

Pravkar je minilo 55 let, odkar se je pričel g. Avgust Zabkar učiti ključavničarstva. Dolga je doba neumornega in pridnega dela, ki ga je ta mož vršil in ki naj bo marsikomu v bodrilo in vzgled. Iz priprostega ključavničarskega vajenca se je povzpел do pomočnika in mojstra ter ustvaril med Slovenci največjo in obsežno delavnico in tvornico te vrste. Danes je še čil in zdrav ter vodi kot podpredsednik in glavni vodja največji kovinski obrat v naši državi »Strojne tovarne in livarne« v Ljubljani.

G. Zabkar se je rodil 22. julija 1855. l. v Mokronogu na Dolenjskem. Ljudsko šolo je obiskoval v Novem mestu, kjer se je tudi izučil ključavničarstva. Kot mlad pomočnik je došel v Ljubljano, kjer je nadaljeval svojo karijero. V prostem času ob večerih in nedeljah je prav pridno zahajal v Rokodelski dom, ki se je tedaj nahajal v dvorcu »Fürstenfohn« pod vodstvom nepozabnega tedanjega g. voditelja Gnezde. Med še živečimi tedanjimi kolegi, ki so tudi zahajali v Rokodelski dom, naj omenimo posebno dežnikarja g. Vidmarja na Mestnem trgu, ključavničarska mojstra brata Rebeke, pasarja in sedanjega hotelirja na sv. Petra cesti g. Tratnika ter znanega že umrlega ključavničarskega mojstra g. Avgusta Martinčiča v Ljubljani.

V Rokodelskem domu se je poučevalo med drugimi važnimi predmeti tudi risanje in računstvo. Pouk v risanju je dajal g. inž. Čermak, uslužben pri zvonarni Samassa. G. Zabkar se je oprijel pouka z vso vnemo, za ves prisluzhen denar pa si je nabavljal knjige. Živel je z dušo in telesom za študije.

Šel je tudi v tujino ter prepotoval celo Nemčijo, kjer je tudi delal v večjih delavnicah. Na ta način si je izpopolnil v obilni meri svoje znanje. Pred 33. leti je otvoril skromno delavnico na dvorišču Frölihove hiše na Dunajski cesti, l. 1900, pa si je postavil veliko moderno tvornico tudi na Dunajski cesti. Kot industrijalec se nikakor ni prevzel, temveč je ves prosti čas presedel pri knjigah in se ni potikal po gostilnah. V svoji novi delavnici je pričel proizvajati marsikake izdelke, s katerimi se tedaj pri nas še nihče ni pečal. Razume se, da mu je bilo delo vsled hude konkurence zelo otežkočeno. Ker pa je želel le povzdigniti svoje že daleč znano podjetje, je takoj po prevratu osnoval delniško družbo, v katero je pritegnil podjetji Tönies in Samassa ter še nekatere druge denarničarje. Tako je nastalo danes že obče znano industrijsko podjetje »Strojne tovarne in livarne«, kjer se izdelujejo najrazličnejši stroji, kot: turbine, moderne žage, stroji za obdelavo lesa, sesalke, strojne opreme, se vlivajo zvonovi itd. Podjetje je prvo in največje v državi ter izbornou uspeva. G. Zabkar ga še vedno vodi, poleg tega je še mladeniško čil ter vedno snuje nove načrte in projekte.

Možu, ki je posvetil vse svoje moči le delu ob 55 letnici delovanja v obratu pristrčno častitamo. Gotovo pa gredo za sluge tudi Rokodelskemu društvu, ki je pomagalo vzgojiti take može. Naše častitke pa tudi družini g. Zabkarja, hčerama in sinu, ki so vseskozi vzor krščanske družine ter žive v lepi družabni harmoniji. Bog Vas poživi še mnogo let! Ženi pa, ki je ravnokar umrla, časten spomin!

Obrtni kredit.

Za uspešno obratovanje in trgovino pride predvsem v poštev kredit. Danes, vsled groznega pomanjkanja denarja, je to vprašanje veliko pereče, kot kdaj poprej. Zato je velevažno, da se malo obširneje pečamo tudi s tem problemom.

Čim bolj dvigne obrtnik ali trgovec svoj obrat, ga zveča in modernizira, tem več naprav in obratnega kapitala potrebuje. Mali človek, katerega delokrog sega le na domače, recimo vaške potrebščine, ne rabi toliko zalog in kapitala, kot njegov tovariš, ki obratuje v kakem večjem kraju in dela tudi za izvoz. Nadalje rabijo obrtniki, ki delajo za manjše krajevne potrebščine, tudi nekoliko manj obratnega kapitala, ker za marsikako obrt dajo naročniki sami vsaj del ali pa vse surovine, tako, da odpade precejšnji znesek, ki se sicer porabi za nakup surovin. Dočim pri trgovcu to navadno ne pride v poštev, se tudi pri obrtniku vedno bolj uveljavlja princip, da si nabavlja surovine sam. V večjih krajih, posebno pa v mestih pa je že jako redko, da bi naročnik oskrbel surovine sam.

Ako hoče obrtnik in trgovec količkaj v večjem obsegu obratovati, rabi precejšnje zaloge surovin in blaga in če je v kreditu omejen, mora to večkrat zelo drago plačevati, ker sicer izgubi ugodno nakupno konjunkturo. Pa tudi če s plačili večkrat zastane, mu veletrgovec ali fabrikant, pri katerem blago naroča, navadno kot slabemu plačniku dražje računi.

Način nakupovanja blaga na upanje, ali kakor pravimo na »puf«, pa se je po vojni skoro uknil, vsaj večje tvrdke tega ne delajo, ako se pa sploh s plačilom zamudi, Vain takoj vračunijo pošteno obresti, katere znašajo danes $\frac{1}{5}$ — $\frac{1}{4}$ vrednosti blaga.

Naravno je, da se na upanje ne prodaje in sicer radi tega, ker je povpraševanje po blagu vedno večje kot je blaga, drugič pa je tudi veletrgovec in veleindustrijalec odvisen od kapitala, kateri je navadno osredotočen v bankah.

Torej prodaja in nakup surovin na upanje ali »puf« je po vojni skoroda ukinjeno. To je v veliko škodo nakupovalcu, ki se mora tega posluževati. Potreba zaloge surovin pa je danes še precej večja, kot je bila pred vojno. Vzrok temu je zopet to, da je blago težje dobiti, ter so velika svetovna skladišča bolj prazna ter promet in carinarstvo vsled še neurejenih razmer ne odgovarjajo potrebam časa.

Potreba kapitala pa je odvisna tudi — posebno pri obrti — od investicijske ali napravne glavnice, pri trgovcu in obrtniku pa tudi od tega, koliko časa leži denar v blagu. Za pravo pojmovanje moramo tu vedeti, da je razločevati pri napravni ali investicijski glavnici med starimi predvojnimi podjetji in novimi povojnimi napravami. Obrtnik, ki ima svojo delavnico z orodjem in stroji še izza predvojne dobe, ima vsaj številčno pravo bagatelo v investicijah v primeri s svojim tovarišem, ki si je napravil to po vojni. Prvi je gotovo danes na boljšem, nima toliko svot investiranih ter je tudi konkurence zmožen, ker rabi manj kapitala. Drug važen činitelj za presojno veličine kapitala pa je, v katerem času se denar v podjetju obrne ter se dobi za napravljeni in prodani izdelek kapital, v tem investiran, nazaj. Če n. pr. v enem enkrat obrnem, ali pa enkrat vsaj v mesecu, je gotovo, da v drugem slučaju rabim mnogo manj kapitala. Pri trgovcu pride to v poštev edino tedaj, če si dela ali hoče delati večje zaloge. Pri obrtniku pa je merodajno, ali dela naročene predmete, ali dela za zalogo. Več podjetnikov je, ki so trgovci in obrtniki objednem in ti delajo največ, če ne izključno za zalogo. Tu pridejo v poštev posebno obrti jestvin. Imamo pa zopet obrti, ki z malimi izjemami ali sploh ne morejo delati za zalogo. Tu pridejo predvsem v poštev stavbne obrti. Seveda imamo pa zopet obrti, ki zelo lahko delajo po naročbi in za zalogo, vsaj gotove izdelke in te si morejo še najuspešneje urediti obratovanje. Vsekakor so naročeni izdelki najbolj sigurni za vsakega obrtnika, ker z gotovostjo lahko računa že vnaprej, kdaj bo izdelek približno gotov in koliko bo zaslužka. Pri naročenih predmetih je tudi ta ugodnost, da dobi obrtnik vsaj del zneska izplačanega lahko že med delom. Toda tu se rabi obratna glavnica. Kolikokrat se obratni kapital obrne, je pa v prvi vrsti

odvisno od posamezne vrste ali stroke obrata, šestokrat pa tudi od načina in spretnosti proizvajanja in trgovanja. Mesar kupi vola in ga lahko že isti dan zakolje in meso proda, dočim kupi n. pr. lesni trgovec les v gozdu in ga bo mogoče šele čez leto dni razpečal. Prvi rabi razmeroma mnogo manj obratnega kapitala, kot drugi. Tudi napravna glavica zavisi od nebroj posameznih slučajev in je najbolj različna za vsako posamezno stroko zase. Eden obrat rabi večje, tudi pogonske stroje, dočim drugi zopet le male ročne stroje, ali pa dela sploh brez teh. Eden rabi velike delavnice, dočim obratuje drugi na prostem. Za marsikoga je zopet odvisen kraj, kjer obratni lokal leži, je li ob prometni cesti in v prometnem kraju ali v samotni, jeli v mestu ali v vasi.

(Dalje prihodnjič.)

Dr. V. R.

Poučni izlet na Bavarsko.

I. del: Augsburg.

Matura — šolsko leto — Tehniška srednja šola — je po dolgih štirih letih za nami! Končano je! Zdaj pa ven v širni pestri svet! Mladi smo, korajžni smo, življenja se veselimo, torej bodimo podjetni! Take in slične misli so švigale in vrele po glavah naših mladih, čvrstih maturantov — absolventov 4. letnika višje strojne šole na Tehniški srednji šoli v Ljubljani.

In res! Njih vroče želje so se izpolnile. S pomočjo slovenskih industrijalcev in obrtnikov smo nabrali skromen fond, s katerim smo omogočili letošnjim absolventom 4. letnika višje strojne šole kratek, a zelo poučen izlet v velika industrijska mesta: Augsburg, Nürnberg, München. Vseh skupaj nas je bilo 18; 16 absolventov in 2 profesorja. Poučni ekskurziji se je pridružil tudi obratovodja »Žrebljarske zadruga« v Kropi, g. Viktor Šolar, kar svedoči, da zadruga stremlje po modernem, tehničnem napredku.

Augsburg, 3./7. 1923.

Naš prvi cilj je bil staro industrijsko mesto Augsburg na Bavarskem. Mesto Augsburg je danes eno najbolj cvetočih obrtnih mest v južni Nemčiji ter leži med rekama Lech in Wertach, ob zgodovinskoslavnem Leškem polju. Ker dajeta mestu ravno omenjeni dve reki mnogo vodnih (električnih) sil, zato se je mesto v zadnjem času močno povzdignilo in mala obrt ter industrija zopet bujno cveteta. — V Augsburgu smo si predvsem ogledali velikansko tovarno: »Maschinenfabrik Aktiengesellschaft Augsburg-Nürnberg.« Tak naslov nosi veletovarna, ki obstoji iz velikanskega kompleksa posameznih oddelkov — delavnic, v katerih se izdelujejo stroji najrazličnejših vrst. En oddelek izdeluje samo tiskarske stroje, zlasti rotacijske stroje, največje dimenzije. Tovarna pa izdeluje vse sama — od najmanjšega koščka — do perfektno popolno izdelanega stroja. Naši dijaki — absolventi, ki gredo sedaj po dokončani Tehniški srednji šoli v praktični svet, v življensko delavnico — prakso, so tu prvič videli, kaj je red, snaga, čistost, disciplina in neumorno delo. Videli so, kako se strojna tehnika hitro izpopolnjuje in napreduje. Tu so prvič videli velikansko tovarno v mogočnem obratu, kjer je vse brezhibno funkcioniralo, kakor kaka precizijska ura. Tovarna ima nad 3.000 delavcev in nad 1000 tehničnih vodij in uradnikov. Ko smo si natančno ogledali tovarno, smo si po obedu ogledali še starodavno lepo mesto.

Augsburg, stara rimska naselbina, ima nad 160.000 prebivalcev. Od teh je $\frac{1}{4}$ katolikov, $\frac{1}{4}$ protestantov in 1500 judov. Tu je sedež pokrajinske vlade za pokrajini Schwaben in Neuburg. V mestu so nastanjeni vsi deželni uradi, kakor tudi sedež augsburških škofov. Ima vse polno raznih šol, tudi dva letnika liceja za filozofijo, to je nekaka univerza. Vse druge šole so bolj industrijskega značaja. Razven raznih humanističnih in realnih šol imamo še: Trgovsko, kmetijsko ter stavbno strokovno šolo, obrtne strokovne šole, umetniško šolo, razne višje in srednje šole za žensko mladino kot na pr. Trgovsko šolo posebej za dekleta, delovno šolo za gospe ter kuharsko

in gospodinjstvo šolo. V Augsburgu so nadalje razni muzeji, biblioteke in knjigarne, krasne tiskarne, arhivi in zbirke različnih panog. Tako si lahko ogleda vsak tujec: Maksimilijanov muzej, (cesarja Maksimilijana I.) Fuggerjev muzej, državno galerijo slik, šolski muzej, namenjen in urejen samo za šole, naravoslovni muzej, kakor tudi mestno in državno biblioteko in arhive. O stolni cerkvi in drugih cerkvah in spomenikih niti ne govorim, ker bi bilo preobsežno, dasi je vse umetniško delo prve vrste. Omenim naj le nekatera starodavna poslopja, ki so dokaz, kako imenitno, slavno je bilo in je še mesto Augsburg. Torej samo nekaj zgodovinskih hiš!

Holbeinova hiša, (znamenit slikar), Elija Hollova hiša, Humelhaus s freskami iz 16. st., Kaufhaus Kröll et Nill, nekdanja Fuggerjeva hiša, krasna gotška stavba, poslikana vsa zunaj in znotraj ter ima razne starine vsakemu na vpogled. V hiši je danes krasna veletrgovina; dalje Leonhardkappele, s krasnimi gotskimi oboki, sedaj restavracija, Listova hiša, znanega nemškega narodnega ekonomista (živel 1789—1846), Maler-Zunftthaus (1457—1548), Mozartova (Leopold) hiša, kjer je bil rojen komponist L. Mozart l. 1729. V Augsburgu je bil rojen tudi slavni kartograf Konrad Peutinger, učenjak in državnik (umrl 1547), ki je narisal slavnoznano karto (Carta Peutingeriana), dalje Kunz von der Rosen, svetovalec cesarja Maksa I. Videli smo tudi hišo slavnega mladinskega pisatelja Krištofa Šmida (umrl l. 1854) v Karmelitergasse 165, ki ima v I. nadstr. rotovža svoj spomenik. Dalje je znamenita hiša Filipine Welserjeve in: »Zimmerleute-Zunftthaus.« — Omenjene stavbe so še danes vse v dobrem stanju in umetniško okrašene, tako da je mesto zlasti za stavbenika kakor kaka stavbna umetna šola. Prej omenjeni Elija Koll je bil mestni stavbenik augsburški v 17. st. Sezidal je od l. 1602 do l. 1625 nad deset raznih umetniških poslopij. Zakaj sem omenil nekatere starodavne hiše? Zato, da si lahko vsakdo, katerega bi usoda zanesla v Augsburg, te umetnine ogleda. Imena cest, kjer se nahajajo, nisem vedel, ker te se lahko takoj na licu mesta izvedo potom občinstva in tiskanega vodnika.

Ob tej priliki bi slovenskim stavbenikom in obrtnikom vseh strok blagohotno nasvetoval, da bi se enkrat organizirala mala skupina podjetnih obrtnikov — industrijcev (10 do 15 mož), ki bi šla na poučno potovanje v Nemčijo, recimo v Augsburg, Nürnberg, München. Ta tri mesta s svojo interesantno obrtjo in industrijo se lahko v enem tednu ogledajo in podjetniki — obrtniki bi se vsak za svojo stroko mnogo naučili, kar bi jim služilo v korist za bodočnost. Pisec teh vrstic bi bil pripravljen tak izlet organizirati.

Mesto Augsburg samo na sebi je zgodovinsko znamenito zlasti izza časa protestantskih bojev, (Martin Luther) kakor tudi v umetniškem oziru. Danes pa je predvsem znamenito in privlačno po svoji veliki industriji in umetni obrti, tako da se lahko vsak človek in vsak stan tu kaj koristnega nauči.

Augsburg ima tudi svojo borzo, svojo obrtno dvorano (muzej) s slavno »Meisterstube« (soba mojstrov). V »Gewerbehalle« je stalna (Umetniška družba) v svoji lastni hiši Hallstrasse 19., v kateri je permanentna razstava raznih umetniških produktov. Maksimilijanov muzej hrani v 40. dvoranah ogromne umetniške zaklade iz raznih kulturnih dob: tako razna umetna zlatarska (ročna) dela, fin porcelan, različen kovan drobiž in denar, razne predmete iz železa in medenine, vse umetniško izvršeno. V muzeju je tudi takozv. »Zunftstube«, v kateri se nahaja na 200 umetniških slik. Naravoslovni muzej v Augsburgu je največja privatna zbirka v celi Nemčiji. Na rotovžu v I. nadstr. se nahaja takozv. »Modellkammer«, to je zbirka raznih starinskih modelov. Potem so še privatne zbirke, izmed katerih omenim samo »Ulrichmuseum«. Značilna je tudi mestna klavnica s 60.578 m² površine; mestno kopalnišče, ki ima dva kopalna bazena in najraznovrstnejše kopalne naprave; šolski muzej je eden najlepših v Nemčiji sploh. Interesantna je tudi »Ljudska knjižnica« s svojo čitalnico. — Omenil sem samo kulturne naprave brez gledališč, kavarn, restavracij, pivovarn in raznih drugih naprav, kakor parkov ter raznih vodnih naprav ob Lechi in Wertachi.

(Dalje prihodnjič.)

Društveni vestnik.

Obrtniško zborovanje. Ob katoliškem shodu priredimo v ponedeljek, dne 27. avgusta ob 9. uri dopoldne v veliki dvorani Rokodelskega doma v Ljubljani, Komenskega ul. 12., obrtniško zborovanje. Vse obrtnike pozivamo, da pridejo na ta zbor. Prijavite se pri pristojnem župnem uradu in kupite izkaznice. Navodila bodo dali župni uradi in pa časopisje, zlasti Slovenec in Straža. Da zamoremo oskrbeti stanovanja od nedelje na ponedeljek, javite svoja imena čimprej na naslov: Pripravljalni odbor za obrtniško zborovanje ob priliki kat. shoda, Ljubljana, Komenskega ul. 12.

Obrtniki! Skrbite, da ne bo nikogar izmed nas manjkalo na zborovanju v ponedeljek, dne 27. avgusta. Agitirajte od moža do moža in ne nehajte, dokler ga ne pregovorite. Urejeno je vse tako, da se bomo v nedeljo udeležili vseh slovesnosti, v ponedeljek dopoldne bomo opravili svoje zborovanje in še vsak svoje opravke ter se bomo z opoldanskimi vlaki lahko že vračali domov.

Prekmurski obrtniki bodo prišli v velikem številu na kat. shod in bodo vsi ostali tudi na obrtniškem zborovanju v ponedeljek. Požrtvovalnost naših najbolj oddaljenih tovarišev naj nam bo v podbudo.

Pisarna tajništva Jugoslovanske Obrtne zveze je sedaj odprta vsak delavnih od 9—12 ure dopoldne in od 3—6 ure popoldne v Komenskega ul. 12 pritličje levo. Kadar pridete v Ljubljano, se gotovo oglasite. Pridno dopisujte na pisarno. Odgovore, nasvete in pojasnila boste točno dobivali.

Obrtne zveze! Odgovorite nam takoj na zadnji dve okrožnici! Sporočite nam svoje odbore, nabirajte naročnike za naše glasilo, poročajte o našem gibanju v Vašem okolišu. Le v organizaciji je naša rešitev!

Beltinci - Prekmurje. V nedeljo, dne 5. avgusta se je vršil pri nas ustanovni občni zbor Obrtne zveze za Beltince in okolico. Iz Ljubljane je došel predsednik Jugoslovanske Obrtne Zveze g. Ogrin, ki je zborovalcem pojasnil pomen obrtne organizacije sploh ter povdaril važnost take organizacije za okraj Beltinci, kakor tudi za druge prekmurske kraje. Govornik je dalje razpravljal o obrtnih zadevah, s katerimi se ima predvsem pečati novoustanovljena Obrtna zveza. Zborovalci so z velikim zanimanjem sledili izvajanjem govornika ter so nato ustanovili Obrtno zvezo. Pred tem zborovanjem je bil občni zbor S. L. S. za Prekmurje, na katerem sta poročala o delovanju poslancev v parlamentu poslanca g. Klekl in g. Štiffar, tajnik K. Z. g. Kranjc pa je poročal o razmerah v drugih državah. Prekmurje se giblje!

Dopisi.

Št. Vid. Kakor so te dni poročali listi, je pričela v Št. Vidu nad Ljubljano poslovati nova mizarska zadruga, po imenu »Lipa«. Nas zanima predvsem njihova strojnica na parni pogon. Tik ob državni cesti blizu cerkve se dviga iz srednjega poslopja visok pločevinast dimnik, in opozarja mimosidoče potnike na napredek šentviških mizarjev.

V ličnem poslopju se nahaja prostorna strojnica z modernimi stroji za obdelovanje lesa. Strojev je po številu 6 ter so razvrščeni eden poleg drugega v zato primerni razdalji tako, da je delo pri strojih neovirano drugo od drugega. Stroji so nemškega izvora in so ležišča najmodernejših konstrukcij, tako da se čim najmanj energije porabi za pogon praznega stroja ali trgovsko povedano, da se čim najceneje proizvaja na dotičnem stroju. Stroji so razdeljeni v delavnici tako, da ni potreba za obdelavanje določenih desk prenašati od enega konca delavnice do drugega, ampak se samo iz prvega stroja (cirkularka) prenese na prvi stroj na levo ali desno, kakor ravno dotično delo to zahteva. Da je s takim razvrščanjem strojev prihranjenega silno veliko časa, ni potreba še posebej povdarjati. Stroji so od vseh strani vsaki posebej dostopni, vsled zadostnih oken tudi primerno razsvetljeni in radi izpeljave jermenov in transmisije v nalašč zato prirejenih kanalih pod delavnico tudi popolnoma brez nevarnosti. Transmisijo,

od katere so napeljeni posamezni stroji, goni lokomobila, katere je montirana poleg delavnice v nalašč zato zgrajeni strojnici. Ta lokomobila ima to dobro lastnost, da se kuri z žaganjem in malimi odpadki od desk in na ta način zniža režijske stroške pri obratu. Ako vsi stroji delajo 8 ur nepretrgoma, porabi lokomobila gorilnega materiala v vrednosti 500 K. Ker je konstrukcija transmisije izvršena tako precizno, da se jo lahko celo zavrti z enim samim prstom, je razvidno, da stroj zahteva za svoje celodnevno delo naravnost malenkostno svoto denarja ako se primerja njegovo delo z ročnim delom enega mizarja.

Vse te novejšie tehnične pripomočke bi si šentviški mizarji gotovo ne mogli oskrbeti, ako bi ne upoštevali silne važnosti strokovnih organizacij in se pred dobrim letom ne organizirali v Obrtno zvezo, potom katere so si zamislili tako velikopotezen načrt ter ga s pomočjo najrazličnejših strokovnjakov pri dotični organizaciji v dobrem letu srečno izpeljali.

Drobiž.

Osebna vest. G. Ivan Knez, predsednik Trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani, obhaja te dni svojo 70 letnico. Agilnemu možu naše iskrene častitke!

Obrtno - nadaljevalna šola v Mariboru in v Ljubljani. V šolskem letu 1923 se je v Mariboru vršil pouk, Ljubljana pa je bila brez pouka za vajence. Število učencev je bilo 836, od teh 624 vajencev in 212 vajenk, ki so se poučevali v 20 razredih. Večje število se je moralo odkloniti ker iz gmotnih razlogov ni kazalo otvoriti nadaljnjih razredov v Mariboru. V Ljubljani se je pa kratkomalo zaprla šola za vajence v preteklem letu. Za bodoče šolsko leto je pa vprašanje, kako bodo prizadeti činitelji rešili zadevo — za kritje učnih stroškov, da ne bodo vajenci zopet brez šolskega pouka v Ljubljani. Leta 1909 smo imeli v Ljubljani za mehaniško stroko 166 učencev, za stavbinsko 178, za trgovsko 168 skupaj 512 učencev na obrtno - nadaljevalni šoli v Ljubljani. Letos pa imamo samo pri strojnih tovarnah čez 180 vajencev, tako da število vsled vajencev in vajenk presega čez 900. Ediño v grafični in trgovski stroki se resno dela, da se pouk ne ustavi ter bodo podjetniki kot društva prispevali večje zneske za kritje šolskih stroškov. Za vsa druga podjetja pa ne bo drugega izhoda, da plača podjetnik (mojster) za vsakega vajenca na leto za vzdrževanje obrtno - nadaljevalne šole v Ljubljani po 50 Din. na leto.

Prevoz drv in premoga za kurjavo. Trgovska in obrtniška zbornica ponovno opozarja vse trgovce, obrtnike in industrije, da naj skušajo po možnosti, da se preskrbijo z zadostnim kurivom na drvih in premogu za zimsko dobo že pred prvim septembrom, ker se bo po 1. septembru po naredbi ministrstva saobračaja računala tovarnina za prevoz premoga in drv po naslednjem višjem tarifnem razredu kot pa v dobi od 1. aprila do 1. septembra.

Mednarodna razstava iznajdb in obrtnih napredkov, se bode vršila od 8. do 30. septembra v Turinu. Na tej razstavi so lahko udeleženi iznajditelji in tovarnarji vseh držav. Za razstavne prostore se je izbral Stadium v Turinu, ki obsega 150.000 m² razstavljalnega prostora. Da so zavarovani interesi iznajditeljev ter da je omogočena prodaja patentov kakor tudi posredovanje med kupci in prodajalci je v ta namen upeljan tehnični urad. Natančnejša poročila daje Aussenhandelsdienst der österreichischen Handelskammern, Wien I, Bez. Stubenring 8/10.

Zagrebska velesejma 1922 in 1923. (Splošni pregled.)

Sedaj je izšla uradna statistika; vodstvo sejma poroča o svojem delovanju. Prvi vzorčni sejm je trajal od 17. junija do 2. julija 1922. Udeležilo se ga je 650 tvrdk, od teh je bilo 110 inozemskih. Obisk je bil velik, tako domači kakor inozemski. Skupni znesek sklenjenih kupčij je znašal 250 milijonov dinarjev.

Drugi vzorčni sejm, od 22. aprila do 1. maja 1923, je imel pravtako popoln uspeh kakor prvi; kar je tem važnejše, ker se je vršil ob času najneugodnejše konjunktore, posledice pomanjkanja denarja. Udeležba je bila velika: 647 tvrdek; 104 so morali zavrniti, ker ni bilo dosti prostora. Izložili so pa takole: Jugoslavija 471, Francija 62, Avstrija 46, Češkoslovaška 34, Nemčija 22, Amerika 2, Velika Britanija 2, Italija 2, Švedska 2, Ogrska 2, Rumunija 1. Inozemcev je bilo letos torej dosti več kakor lani, 176 napram 110.

Izložbo so razdelili na 16 skupin. Udeležba je bila takole razdeljena: Usnje in usnjati izdelki 45; les in izdelki 43; industrija ščetin, steklo in porcelan 15, higijena 36, saniteta in optika 7, papir in grafična industrija 44, zlatarji 13, galanterija 33, tekstilna industrija 92, narodna industrija tkanin 9, kožuhovina 9, deželni produkti 43, poljedelska kemija 25, stavbarstvo 17, kovinarstvo 191, razno 23.

Sejmski prostor je v sredi mesta in meri 26.000 m². Razstavni prostor je razdeljen v pet velikih paviljonov po 8.500 kvadratnih metrov. Poleg tega je še 26 majhnih paviljonov, tako češkoslovaški in velikobritanski. Del kovinske industrije je bil razstavljen na prostem, posebno poljedelski stroji. Poskuse z raznimi poljedelskimi stroji so bili napravili na periferiji mesta.

Sejm je obiskalo vse polno interesentov iz Slovenije, Bosne, Bačke, Banata, Srbije, Makedonije, Dalmacije, Slavonije, Črnegore in deloma tudi iz Bolgarije. Veliko obiskovalcev je prišlo iz Češkoslovaške, Francije, Avstrije, Italije in Nemčije; zanimali so se zlasti za eksportne predmete. — Skupno svoto kupčijskih zaključkov cenijo na 300 milijonov dinarjev. Največ kupčij je bilo sklenjenih v kovinski industriji; zlasti v poljedelskih strojih, mlinarskih potrebščinah in v orodju. Nad pričakovanje dobro so se obnesle tudi tekstilna skupina, kemična, usnjarska in lesna. Zadovoljne so bile pa tudi druge skupine. Nakupovalno veselje je bilo veliko, malo skaženo vsled skrbi o bodočih cenah. Še zmiraj ne verjamejo na stalnost dinarjevega kurza, kar je posebno oviralo trgovino z deželami dobre vrednote. Splošno so zahtevali takojšnje plačilo, vendar so se večkrat pogodili tudi na tri- do šestmesečni kredit.

Elektrifikacija Bolgarije.

Pod naslovom »Vodne sile Bolgarije in njili izkoriščanje« je izšel pravkar prvi zvezek arhiva, ki ga izdaja bolgarsko poljedelsko ministrstvo. Izdal ga je inženir Mavrov in je mnenja, da je Bolgarija prav posebno pripravna za elektrifikacijo. Številni slapovi v gorah omogočajo napravo modernih električnih central. V nasprotju z drugimi bolgarskimi strokovnjaki, ki cenijo vodne sile Bolgarije na milijon konjskih sil, jih cenijo Mavrov na dva milijona.

V poletnih mesecih imajo bolgarske gorske reke premalo vode; to bi se dalo po mnenju Mavrova popraviti z napravo zajezilnih rezervoarov, ki bi ob časih pomanjkanja vode zalagali centrale z vodo. Na karti, knjigi priloženi, je zaznamoval avtor vse kraje, kjer bi se morali napraviti taki rezervoari. Ti rezervoari, 30 po številu, so porazdeljeni po vsej državi, pri vsakem je zamišljena električna centrala. Centrale so 100 do 150 kilometrov oddaljene druga od druge in bi jih lahko zvezali s kabli, da bi si v slučaju potrebe lahko pomagale z električno silo. Ojačene s tremi toplotnimi centralami v treh najvažnejših premogovnih kotlinah Bolgarije — v Pernikovi kotlini na zahodu, ob Marici na jugu in v kotlini Trevna na severu — bi vse električne centrale predstavljale mogočno električno inštalacijo, ki bi v vseh ozirih lahko zadovoljila potrebe vse države. Vsako mesto in vsaka vas, vsa industrijska in obrtna podjetja bi bila lahko preskrbljena s potrebno električno silo. Največjo korist bi pa imele pač bolgarske državne železnice.

Avtor računa takole: Danes porabijo bolgarske državne železnice vsak dan 2000 ton premoga. V slučaju elektrifikacije bi lahko ta premog prihranili in ga prodali ven iz dežele. Celo v slučaju, da bi bile vodne sile nezadostne za proizvodnjo potrebne električne moči in bi morali uporabiti še nekaj

premoga, bi vendar država prihranila lahko najmanj polovico danes uporabljenega premoga. Prihranjene svote bi pa porabili za obresti in za amortizacijo posojila, najetega za elektrifikacijo države.

Upati je, da bo imel Mavrov kot predstojnik oddelka za vodne ceste v poljedelskem ministrstvu dosti energije in častihlepja, da bo svoj načrt izpeljal. Začetek za elektrifikacijo Bolgarije je bil pa že narejen z zakonom iz leta 1920, ki je napravil petindvajset sindikatov. Najmočnejši sindikat se imenuje Vača in si je vzel za cilj izkoriščanje vodne sile enakoimenovane in zelo vodnate reke v Rodopskem gorovju; reka Vača je pritok Marice.

Večina doslej naročenih strojev je bila iz Nemčije; vsled zasedbe Poruhrije so pa dobave iz Nemčije bistveno prenehale; tudi vsled tega, ker so nemški stroji danes predragi. Zato se zanimajo za to vprašanje danes tudi drugi dobavitelji. Vidimo, kako sega zasedba kakšnega dela industrijsko močne dežele v gospodarsko življenje tudi oddaljenih držav.

Spomini na borzni dunajski polom pred 50 leti. Letos je ravno petdeset let, ko je bil na Dunaju oni znani borzni polom ali krah. Letos so pa v Ljubljani ustanovili borzo. Zato bo marsikoga zanimalo, kako je prišlo do tistega strahovitega poloma.

Stara Avstrija se je leta 1861 spremenila v ustavno državo, vsaj na zunaj. Takoj se je pričela velika **špekulacija na borzi**, ki se je morala prej ali slej končati s katastrofo. Načrti vedno novih podjetij so rasli kakor gobe po dežju, drugo je pa napravila časnikarska reklama, posebno še na Dunaju. To niso bili samo takozvani gospodarski tedniki, ki jih je po katastrofi prenehalo izhajati kar 130, temveč tudi vodilni dnevniki, na čelu jim »Neue Freie Presse«. Sicer so se v dunajskem parlamentu pojavljali glasovi, ki so v očigled pre nagljenim ustanovitvam, zvišanju kapitala in novih koncesij svarili pred preveliko špekulacijo; a nihče jih ni poslušal. Ta ustanovitvena mrzlca se je širila zmeraj bolj, bolezen so pospeševali zlagani prospekti o dohodkih podjetij, lažniva poročila o podpisovanju novih delnic, napačno sestavljene bilance, na podlagi katerih so izplačevali do 80 % dividend. Lagali in varali pa niso samo bankirji, temveč tudi politiki, državniki, grofi in knezi. Parlament je postal navadna borzna podružnica. V prestolnem govoru, ki ga je imel koncem aprila 1873 cesar Franc Jožef, beremo še te besede: Razcvet državnega gospodarstva in stalno naraščanje državnega kredita nas navajata z upravičenim upanjem, da se bo državno gospodarstvo kmalu popolnoma uredilo.«

Komaj so pa parlament zaključili in otvorili z največjim sijajem dunajsko svetovno razstavo, ki naj bi prekosila celo pariško iz leta 1855, tedaj je zagrmelo in z vsemi sredstvi borznega sleparstva zgrajena nadšpekulacija se je sesedla v nič. Ko so na znani p e t e k 9. m a j a kurzi vrednostnih papirjev naenkrat padli v brezdanost in so ničvredni papirji zastoj iskali kupca, tedaj je nastopila brezmejna in nepopisna panika. Ta petek imenujejo »č r n i p e t e k«. Tisoči in tisoči so bili namah uničeni, milijonarji so postali berači, noben stan ni ušel splošni nesreči, celo delavci so bili posredno ali neposredno prizadeti. Najbolj sta seveda trpeli trgovina in industrija. Samo v čeških deželah je napovedalo 14 sladkornih tovarov konkurz, pridružila se jim je cela vrsta pivovaren, žgalnic špirta, papirnih tovarov, škrobnih tovarov, predilnic in tkalnic, posebno pa bank. V Avstriji so zgubile banke nad 86 milijonov goldinarjev, za one čase velikansko svoto; v čeških deželah je ostalo od 41 bank pri življenju samo 14, propadlo je pa 36 velikih akcijskih podjetij s kapitalom 37 milijonov goldinarjev.

Vse je prosilo sedaj državo, naj pomaga: obubožana industrija, zastajajoča trgovina in promet, cela vojska odpuščenih delavcev brez kruha, tisoči in tisoč nedolžnih žrtev. Država je nekaj dala, a ne dosti, in še to je bilo pristransko. Zadel je besen bojni klic posebno proti kapitalizmu, nad katerim se je hotela splošnost maščevati kot pravim krivcem. Katastrofa je škodovala tudi ugledu države na zunaj za več let naprej.

Socialno vprašanje se sedaj tudi v Avstriji ni dalo več odriniti, kakor je bilo to dotedaj. Meščanske stranke so v splošnem doživele velik poraz, organizacija delovnega proletariata je pa v obliki nemške socialne demokracije spričo gospodarske revščine neverjetno hitro napredovala. Iz finančne bede žalostnega leta 1873 se je začel proces preobrata in se je izvršila organizacija delavstva kljub vsem zaprekam zastarele društvene postavitve. Zgodovina naj nam bo vodnica v življenju; ta težko plačana skušnja naših prednikov naj nam bo v pouk. —

V založbi Jugoslovanske knjigarne v Ljubljani je izšel 2. zvezek Zgodovinske anekdote, sestavil dr. Vinko Šarabon. Zbirko, ki je jako zanimiva ter nudi vsakomur pripravno, poučno in zabavno berilo, toplo priporočamo!

Odgovorni urednik Ivan Ogrin. — Izdajatelj in založnik: Jugoslovanska obrtna zveza v Ljubljani.

Tiska: Zadržna tiskarna v Ljubljani.

STROJNO MIZARSTVO

PETER BIZJAK

v Spodnji Šiški, Gosposvetska cesta 136

prevzema vsa v mizarstvo stroko spadajoča dela, zlasti stavbeno mizarstvo. — Cene primerne, delo solidno, postrežba točna.

Strojno mizarstvo

Trink & Bernik

Linhartova ulica 1

KOLESA
NAJBOLJŠA NUDI
J. GOREC
LJUBLJANA
PALAČA LJ. KRED. BNK.

Kleparstvo

Korn T.

Ljubljana, Poljanska c. 8.

Staro lito železo

kupujejo v vsaki množini

Strojne tovarne in livarne d. d.
v Ljubljani.

Najboljše

PEKATETE

nudi

BUNC & Co.
LJUBLJANA — CELJE

KNJIGOVEZNICA, KARTONAŽA IN
GALANTERIJA

MIROSLAV BIVIC

Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 29

se priporoča slavnemu občinstvu
ter p. n. tvrdkam za cenj. naročila
vseh v to stroko spadajočih del.

VELIKA ZALOGA ŠOLSKIH MAP,
NOTEZOV IN BLOKOV.

Cene nizke! Postrežba točna! Delo solidno!

OBRTNIKI!

Najvarnejše vlagate vaš denar v pupilarnem zavodu

Hranilnici kmečkih občin v Ljubljani

Dunajska cesta št. 38
v hiši Zadržne zveze

Hranilnica kmečkih občin obestuje hranilne vloge po 5% in sprejema vložne knjižice drugih denarnih zavodov kot gotov denar ter se obrestovanje ne prekine. — Hranilnica kmečkih občin v Ljubljani je pupilarno varen zavod, v katerega nalagajo kr. sodišča denar mladoletnih. Njeno poslovanje je pod nadzorstvom posebnega komisarja kot zastopnika pokrajinske uprave v Ljubljani. — Posojila daje na zemljišča, občinam in korporacijam na amortizacijo.

Bombaž, umetno svilo
— volno v štrinah —
barva

v vseh barvah in nuancah, za
vse tekstilne in trgovske po-
trebe tovarn

JOSIP REICH
LJUBLJANA, Poljanski nasip 4/6

ALOJZIJ PAVSCHIN

LJUBLJANA
WOLFOVA ULICA

ZALOGA

STEKLA IN POR-
CELANA, STEKLA
ZA URE, UMIVAL-
NIKE IN KUHINJ-
SKE GARNITURE
:: IN VSE V TO ::
STROKO SPADA-
JOČE PREDMETE

PRODUKTIVNA ZADRUGA

KLEPARJEV, INŠTALATERJEV, KOTLARJEV i. t. d.

V LJUBLJANI

Kolodvorska ulica št. 18

se priporoča cenj. obrtnikom za izvršitev raznovrstnih kleparskih, inštalacijskih in kotlarskih del. Obrtniki imajo pri vseh naročilih znaten popust. Zanesljiva in točna izvršba.

Stavbno
podjetje

Ivan Ogrin

Ljubljana

Gruberjevo nabrežje 8.

Prevzema vsa zidarska in druga stavbna dela.
Izvršuje razne načrte in proračune.
Izdaja strokovna mnenja.

Primerno nizke cene.
Delo solidno. Delo solidno.

Telefon št. 426

Pleskar in ličar za
stavbe in pohištvo

JOSIP JUG

LJUBLJANA

RIMSKA CESTA št. 16

se priporočam cenj. občinstvu za vsa v to stroko spadajoča dela.

Za vsa izvršena dela jamčim dve leti.

Izvršitev točna. Cene zmerne.

PARKETNE DEŠČICE

hrastove bukove

dobavlja in polaga v vsaki množini v mestu in na deželi

ANTON BOKAL

LJUBLJANA, RIMSKA CESTA 16

Prevzema tudi vsa v to stroko spadajoča popravila.

Delo točno in solidno.

Ustan. 1850.

Ustan. 1850.

Stavbno podjetje

Viljem Treo

arhitekt mestni stavbnik

Ljubljana, Gosposvetska cest. 10

se priporoča za vsa v to stroko spadajoča dela: — Izvršuje tozadnevne načrte in proračune.

Zadružna gospodarska banka

v Ljubljani

posluje v lastni palači
nasproti hotela Union

Miklošičeva cesta 10.

Daje trgovske kredite, eskomptira menice, lombardira vrednostne papirje, kupuje in prodaja tuje valute in devize, sprejema vloge v tekočem računu in na vložne knjižice ter preskrbuje vse bančne in borzne transakcije pod najugodnejšimi pogoji. —

REMEC - CO.

Ljubljana - SHS

Kersnikova ulica št. 7

Prej:

I. BAHOVEC nasled.

Tovarna na

DUPLICI

pri Kamniku

STOLARSTVO

UPOGNJENO POHIŠTVO.

Prešani furniri za stole in mizarstvo

PARKETI REZANI LES

Interurb. telefon: pisarna: Ljubljana 266,
tovarna: Kamnik 4.Telegrami: Ljubljana Ingenieur Remec,
Kamnik REMEC - CO.

Strojno mizarstvo in koncesion. pogrebno podjetje

M. GOGALA, BLED

se priporoča za izdelavo: oken, vrat, portalov, stopnic, steklenih sten, verand in pohištva in sicer od enostavne do najfinejše vrste. — Zaloga transportnih krst in prevzem pogrebnih transportov na vse strani naše države.

Stroji za šivanje iz najboljših tovarn
izgotovljeno moško obleko
zalogo klobukov
in drugo manufakturno blago

Cene zmerne! Cene zmerne!

Vedno v zalogi pri

L. REBOLJ

Kranj št. 24

Pri meni kupljenim strojem jamčim 10 let.

Vzajemna zavarovalnica

v Ljubljani

je edini slovenski zavarovalni zavod, ki zavaruje proti požarnim škodam poslopja, premičnine in poljske pridelke. Sprejema življenska zavarovanja v vseh kombinacijah.

Papirna trgovina**Ivan Gajšek**

Ljubljana, Sv. Petra c. 2,

priporoča in ima vedno v zalogi *trgovske in poslovne knjige*, razne bloke in pomožne knjige za obrt in trgovino lastne založbe in izdelka, pismeni, trgovski, uradni, prepisni papir, založba šolskih zvezkov „Tabor“.

Postrežba točna tudi po pošti.

Najboljši in najcenejši pisalni stroji Oliver

Obrtno kreditna zadruga v Ljubljani

r. z. z n. z.

v Ljubljani, Pražakova ulica št. 3

sprejema hranilne vloge, daje posojila na zastave, odstopne računov, eskomptira menice itd.

GRADBENO PODJETJE
ing. DUKIĆ in dr.
Ljubljana, Bohoričeva ul. 20